

se je podaril v spomin album s fotografijami kozjanskega učiteljstva. — Blagajnik izkazuje 30-30 K prebitka. Poročili se sprejmeta z odobravanjem. — Tov. Pulko poroča na to o ustanovnem shodu „Zveze južnoštaj. učiteljev in učiteljic“. Društveni odbor se je sestavil tako: Franc Šetinec, predsednik, Emerik Moric, namestnik, Anton Potočnik, tajnik, Val. Pulko, blagajnik in poročevalec listom, Fran Böhheim in Andr. Šket, odbornika. Končno se spominja predsednik iz našega šolskega okraja se preselivšega tovariša Sim. Gajšeka ter omenja njegovo nesebično in vztrajno delovanje pri društvu; zaradi tega je bil imenovan častnim članom društva. — Prihoduje zborovanje je dne 3. maja, in se bo podavalo o najnovejših pojavih v spisu.

Primorsko.

Občni zbor učit. društva za sežanski šol. okraj bo v Sežani dne 7. maja t. l. ob 10. uri predp. Vzpored: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Overovljenje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Referat: „Nadzorovanje v cerkvi“. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev delegatov za zborovanje „Zaveze“. 7. Predlogi. 8. Pevske vaje. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Goriško.

Deželno učiteljsko društvo za Goriško in Gradiščansko je imelo dne 14. pret. m. svoj letni občni zbor. Udeležba je bila zaradi neugodnega vremena manjša, nego smo pričakovali. Iz predsednikovega poročila smo zvedeli, da šteje društvo 151 članov. Najvažnejši dogodek po učiteljskem shodu v Gorici 21. decembra 1902 je bil ta, da je bila odposlana obširna spomenica na ekscelenco gospoda ministra za bogočastje in uk, v kateri se je vse potrebno pojasnilo, kako naj bi se nova postava o izboljšanju učiteljskih plač pomenila, ako bi se taka, kakor je bila v deželnem zboru sprejeta, ne mogla predložiti v sankcijo. Spomenica je bila vročena po posebni deputaciji pri c. kr. namestništvu in priporočena na kompetentnih mestih. Iz podpredsednikovega poročila je bilo razvidno, da za sedaj ni mogoče ustanoviti zaveze vsega avstrijskega učiteljstva, ker postaja nemško učiteljstvo vedno bolj nacionalno in za take ideje nepristopno. Dogodilo se je celo, da predsednik nemško-avstrijske zaveze učiteljskih društev na dve pismi v tej zadevi niti odgovoril ni. — Češka in druga društva so bila še precej prijazna ter so dala potrebne izkaze. Naše deželno učiteljsko društvo je izprevidelo, da bi pri sedanjih razmerah ne moglo doseči namena; zato je vso zadevo odložilo na ugodnejši čas. Po odobrenju sklepnega računa in preudarka so bili izvoljeni v odbor za triletno dobo: g. Anton Jacobi, mestni učitelj v Gorici, predsednikom; g. Franc Bajt, nadučitelj v Ajdovščini, podpredsednikom; g. Anton Kultscher, nadučitelj v Gorici, tajnikom; g. Anton Kutin, učitelj-voditelj v St. Mavru pri Solkanu, tajnikom; g. Josip Franzot, mestni učitelj v Gorici, blagajnikom. Odbornikom so bili izvoljeni: g. Josip Falconer, nadučitelj in dež. poslanec v Gradišču; gđ. Marija Jacopig, nadučiteljica v Trzinu; gospa Leopoldina Krsnik-Rott, učiteljica v Pevmi pri Gorici; g. Anton Kosovel, nadučitelj v Sežani; g. Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu; g. Pavel Nigris, nadučitelj v Morarnu pri Korminu; g. Alojzij Urbančič, nadučitelj v Mirnu pri Gorici. Ta odbor je po svoji sestavi edini svoje vrste. Poleg slovenskega nacionalca sedi laški in poleg tega nemški nacionalce. Tem nasproti sedi vneti klerik, poleg nje pa naprednjak. Vsi bodo mirno in kolegialno delali za skupne stanovske interese. Zunaj društva ima vsak proste roke; v društvu pa se mora vsak ogibati vsega, kar bi nas gnalo vsaksebi. Nihče ne sme porabiti tega, kar v dež. učiteljskem društvu vidi in sliši, za napade iz svojega stališča zunaj društva. Društvo zastopa samo skupne stanovske interese, za katere je dolžna delovati vsaka učna oseba ljudskih in meščanskih šol. — Društvo ima svoj sedež v Gorici, Corso Francesco Giuseppe št. 40. — Letne doneske je pošiljati g. Josipu Franzotu, mestnemu učitelju v Gorici, Via Ascoli 3, II. Deželno učiteljsko društvo je glede napredka velikega pomena. Ono je učiteljstvu že večkrat doneslo ugodnih uspehov. Uči-

teljstvo ima po njem odprta vrata na razna mesta, kamor bi drugače ne moglo dospeti in se potezati za svoje pravice. Ako bi ne imeli skupnega društva, ki nas zastopa, bi ostali šibki; tako pa smo stan, ki gotovo dospe po tem poti do potrebne nam veljave. Vsak zaveden učitelj, vsaka učiteljica, ki ni bolj vdana našim stanovskim nasprotnikom kakor svojemu stanu, naj pristopi k dež. učit. društvu. Kdor tega ne stori, ni vreden dobrot, ki jih društvo pripori; njega bomo gledali kot stanovskega berača med nami, ki z nami žanje, kjer ni nič sejati. — Letnina znaša 2 K.

Lep zgled, kako je treba ceniti dež. učiteljsko društvo, nam je dal v zadnjem času gospod Andrej Vrtovec, trgovec in posestnik v Tolminu, s tem, da je poslal v društveno blagajnico 15 K kot radodarni donesek v društvene namene in obljubil, da se hoče tudi nadalje odločno potezati za učiteljske pravice ter na to delovati, da učiteljstvo dobi, kar mu tiče.

Učiteljstvo je do sedaj imelo med seboj več takih ljudi, katerim ni bilo težko dati za tuje namene 100, 400, 800 K; nismo pa imeli takih, ki bi se bili spomnili svojih sotrpinov s kakšnim zneskom. Njih srce so imeli stanovski nasprotniki v pesteh in so jih pridobili, da so pomagali zidati nasprotnikom trdnjave, pozabivši na sobrate. Tako ne sme biti nadalje! Stanovska zavest mora prešinjati vsakega izmed nas. Vsak mora vedeti in čutiti, da imamo večje dolžnosti pomagati bratu in prijatelju nego nasprotniku, ki nam ne privoščiti niti obstanka.

Učiteljstvo mora imeti skupen zalog, iz katerega bo plačevalo odvetnika v pravnih zadevah skupnega pomena. Pravica na papirju ne velja nič, dokler se ne aktivira. To zadnje se zgodi večkrat le z velikim naporom, ki je združen s stroški. Stan, ki tega ne zna in ne razume, ostane v spodnjih sferah. Prigodi se mu celo, da svojim nasprotnikom v lastnih zadevah hlapčuje. To se je godilo dosedaj marsikje med učiteljstvom. Čas je, da se otresemo hlapčevskih vezi in nastopamo vzajemno in zavedno. Hvala gospodu Vrtovcu! Čast njegovim posnemovalcem!

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v četrti letošnji številki to-le vsebino: 1. V. Bežek: Ad interim! — 2. Dr. Jos. Tomišek: Slovnisko povratno razmerje v šoli in vedi. — 3. L. Fettič-Frankheim: Kako uporabljaj učitelj posamezne predmete v vzgojilni namen (Konec). — 4. V. Pulko: Težnost in teža. — 5. Ivan Ivanovič: Šolstvo v tujini. — 6. Iv. Šega: Pedagoški utrinki (LXIX.—LXXII.). — 7. Književno poročilo (Novosti). — 8. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Rad hrv. učiteljskih društev: „Hrv. pedagoško-književnega zbora“ — „Saveza hrv. učiteljskih društev“ — „Hrv. učiteljske pripomočne i posmrtno zadrage“ — „Hrv. učiteljske štedne i predajne zadrage“. U Zagrebu 1903. Nakladom „Hrv. pedagoško-književnega zbora“. — Ravno kar je izišla med brati Hrvati čez 150 strani obsežna, okusno opremljena knjiga, ki popisuje delovanje naših tovarišev onkraj Sotle. Diči jo osem velikih slik: Osnivači „Hrv. ped.-knjiž. zbora“ u Zagrebu. Godine 1871. — Poprsje Ivana Filipovića — Čitaonica — Klub učiteljica — Hrvatska uč. štedna i predajna zadruga — in tri slike „Hrvatskega šolskega muzeja“ v Zagrebu (Soba br. I., II., III.).

Po kratkem uvodu se deli knjiga v štiri glavne oddelke po zgoraj omenjenih društvih. V prvem oddelku je „Ljetopis“ Hrv. ped. knjiž. zbora, razdeljen po letih, nato so navedena vsa književna izdanja, razprave, čitane v njega sejah, člani, imena odbornikov, poverjenikov, pregled predmetov šolskega muzeja, blagajnica in imovina I. 1902, pravila in statuti „Hrv. ped. knjiž. zbora“ in v njegovi upravi se nahajajočih ustanov in drugih institucij.

Drugi oddelek nas vodi po delovanju „Saveza hrvatskih učiteljskih društev“, nam popisuje nastanek in obstanek učiteljskega doma in konvikta ter nam predločuje koristno delovanje „Učiteljske zadrage“. Obširni računi nam slikajo

gmotno stanje „Saveza“, v tem ko nam pregled društev, združenih v Savezu, navaja stanje vsakega posameznega izmed sedemintridesetih. Uspeh „Hrv. učiteljske pripomočne i posmrtni zadruge“ nam oznanja tretji oddelek, a četrti se peča s „Hrv. učiteljsko štedno in predujamno zadrugo“. To je na kratko navedena vsebina knjige. Ker nameravamo še ta mesec obširneje poročati o delovanju hrvaške učiteljske organizacije, zato se ne spuščamo sedaj v podrobnejšo razpravljanje vsebine; pač pa priporočamo vsakomur, naj si knjigo naroči in jo preštudira. — ij —

Vestnik.

Ferdinand marki Gozani, c. kr. deželne vlade svetovalec in voditelj okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico, se je dne 25. pret. mes. ustrelil na ljubljanskem pokopališču. Pravijo, da se mu je zmešala pamet. Pokojni marki ni bil samo zgleden uradnik, nego tudi velik in iskren prijatelj učiteljstva, blaga duša in skrajno pravičen mož. Naši tovariši, ki so službovali pod njim, so polni hvale o njega naklonjenosti, pravičnosti in dobrohotnosti. — Vodstvo imenovanega okrajnega glavarstva je prevzel c. kr. nadkomisar g. Štefan Lapajne, ki je takisto prijazen naklonjen učiteljstvu. Veseli nas, da imamo vsaj tuintam na tako važnih mestih može, ki imajo srce za nas.

Vdovsko učit. društvo. Izredni občni zbor je v četrtek, dne 7. t. m. zjutraj v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Važna točka: Prememba pravil!

O shodu kranjskega učiteljstva je začel prinašati zagrebški „Napredak“ v zadnji številki z dne 25. pret. mes. natančno poročilo z vsemi govori v celoti. O omenjenem shodu so nepristransko poročali tudi razni nemški, češki in poljski učiteljski listi. Tako je znano stanje kranjskega učiteljstva sedaj širom naše monarhije, in „Laibacherici“ to bržkone ne bo všeč. A to nas malo briga!

Šesta seja pripravljalnega odbora za deželno učiteljsko konferencijo se je vršila dne 23. aprila na ljubljanskem c. kr. učiteljsku. Razpravljalo se je o smotru pouka v realijah na podlagi poročil g. učitelja Šege o zemljepisju in zgodovini, g. učitelja Bernota o prirodoznanstvu. O risanju je poročal g. nadučitelj Česnik, o ženskih ročnih delih pa gospodična učiteljica Sark. V prihodnji seji se bodo rešila nekatera še nedoznana vprašanja, se bo vršila končna debata o učnih smotrih vseh predmetov in bo poročal gosp. nadučitelj Toman o načelih za razvrstitev učne tvarine iz vseh predmetov.

Občni zbor „Društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega“ in odkritje nagrobnega spominka Antonu Božiču se vrši dne 14. maja in ne 7. maja, kakor je bilo nameravano, ker se ta dan vrši občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani.

Ukazi in odredbe šolskih oblasti. Učiteljsko društvo kranjskega šol. okraja je vložilo prošnjo na dež. šol. svet, da bi na dan njegovega zborovanja oprostil pouka v ponavljalni šoli vse učne osebe, ki se istega v resnici udeležijo. Svojo prošnjo je podprlo s tem, da je namen društva „vzajemno vsestransko pedagoško in didaktično izobraževanje učiteljstva na korist ljudski šoli in vzgoji mladini“. Da se dožene ta namen, je treba večkratnega zborovanja. To pa z novo uvedbo šolskih počitnic ni mogoče, ker se prične ponavljalna šola takoj z vsakdanjo ter trpi do konca marea. Ob nedeljah tudi ni mogoče, ker imajo nekateri učitelji še ponavljalno šolo, drugi so pa organisti. Tako odpade jezensko zborovanje, kar ni v nemalo škodo učiteljstva. To prošnjo je c. kr. okr. šol. svet prav toplo priporočil, na kar je prišel sledeči odlok: Kranj, dne 22. dec. 1902. Na prošnjo z dne 4. okt. t. l. je c. kr. dež. šol. svet v Ljubljani z razpisom z dne 3. dec. 1902, št. 4208, dovolil, da se da udom učiteljskega društva kranjskega šolskega okraja za udeležbo jezenskega zborovanja društva jeden dan šolskega pouka prost pod pogojem, da se isti v resnici vdeležijo zborovanja in se vsled tega odpadli pouk nadomesti kak drug šolskega pouka prosti dan. C. kr. okrajni šolski svet.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 865.

Kranjsko.

V krškem okraju so razpisane sledeče učiteljske službe s postavnimi dohodki v definitivno nameščenju:

a) Nadučiteljska služba na čveterorazredni šoli v Mokronogu ter na dvorazrednih šolah na Bučki in na Studencu.

b) Učiteljske službe na čveterorazrednih šolah v Krškem in v Radečah.

Pravilno opremljene prošnje za to službo naj se po predpisanem potu vlagajo tu sem do 18. maja 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 13. aprila 1903.

Št. 489.

Na trirazrednici pri Sv. Križu je razpisano učno mesto za definitivnega ali provizoričnega učitelja ali učiteljico.

Prošnje je vlagati predpisanim potom semkaj.

C. kr. okr. šol. svet v Litiji, dne 20. aprila 1903.

Št. 583.

Na štirirazredni ljudski šoli na Viču se bo s pričetkom šolskega leta 1903/04 stalno oddalo učno mesto s postavnimi prejemki in se bo pri tem dala prednost moškemu prosilcu.

Prošnje je poslati po predpisanem službenem potu tukajšnjemu uradu do 28. maja 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 24. aprila 1903.

Št. 441.

An der zweiklassigen Volksschule in Kröpp ist die Oberlehrer- und Schulleiterstelle mit dem gesetzmäßigen Bezügen und dem Genusse der Naturalwohnung im Schulgebäude definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum 31. Mai hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 24. April 1903.

Št. 416.

Goriško.

V tolminskem političnem okraju razpisujem sledeče službe:

- 1.) Reka-Straža začasnega učitelja-voditelja;
- 2.) Dreženca začasne podučiteljice oz. začasne ali pa stalne učiteljice;
- 3.) Dreženca stalnega nadučitelja-voditelja oz. začasnega učitelja-voditelja;
- 4.) Idsko stalnega učitelja-voditelja;
- 5.) Kamno-Volarje začasnega učitelja-voditelja;
- 6.) Logje-Robidišče stalnega učitelja-voditelja;
- 7.) Sv. Lucija stalne učiteljice;
- 8.) Podmelec začasne podučiteljice oz. stalne ali začasne učiteljice;
- 9.) Slap stalnega učitelja-voditelja;
- 10.) Soča začasnega oz. stalnega učitelja-voditelja;
- 11.) Čadrg-Zalaz začasnega oz. stalnega voditelja;
- 12.) Št. Viškagora stalnega učitelja-voditelja;
- 13.) Vrsno stalnega ozir. začasnega učitelja-voditelja;
- 14.) Gorje-Poče začasnega učitelja-voditelja;
- 15.) Sela-Ruti začasnega učitelja-voditelja; oziroma sedaj sleer popolnjena mesta v okraju, ki bi se pa spraznila z novim imenovanjem.

Prošnje pošlje naj se predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tekom šestih tednov od dneva razpisa naprej.

S službami pod točko 1, 5, 6, 11 in 15 zvezano je potovanje, katero se nagradi z letnim zneskom 240 K.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu, dne 16. aprila 1903.

Predsednik: Prinzig s. r.

Spomini na Zagreb.

IV.

„Hrvatski učiteljski konvikat.“

Ostavivši „Učiteljski dom“, sta naju peljala zagrebška tovariša v učiteljski konvikat. To je velika dvonadstropna hiša v Tvorničkih ulicah, ne daleč od „Učiteljskega doma“, v bližini dolnegradske gimnazije in realke. Uredba konvikta je kaj praktična. V pritličju je stanovanje in pisarnica ravnateljstva, jedilnica in nekaj drugih sob; v prvem nadstropju učna soba, ena spalnica, garderoba in soba za prefekte; v drugem nadstropju dve spalnici, bolniška soba in čitalnica;